

Bysterské noviny

Ročník XII., číslo 125

NOVINY MĚSTA BYSTRÉHO

únor 2007

Kroniku bysterského hasičského sboru obohatily události roku 2006

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska se organizačně skládá ze 14 krajských sdružení, 77 okresních sdružení a z 7956 sborů dobrovolných hasičů s celkovým počtem členů více jak 325 tisíc. Vedení SH ČMS sídlí v Praze 2, Římská 45. Sbory dobrovolných hasičů jsou součástí Integrovaného záchranného systému a pomáhají v České republice řešit mimořádné události. Hoří! Povodeň! - volejte hasiče! Tak nějak to můžeme slyšet ve městech a obcích když se něco nebezpečného děje.

Bysterští hasiči si nemohli v roce 2006 na nedostatek práce stěžovat. Akceschopnost zásahové jednotky byla prověřena osmi požáry:

23. 1. - členové výjezdové jednotky zasahovali při požáru autobusu v areálu ČSAD Polička.

1. 2. - vznikl požár domu se čtyřmi byty v Bystrém, Školní 435. Ohnisko požáru bylo v bytě v přízemí. Kromě naší zásahové jednotky byly na místo požáru vyslány další 4 jednotky (HZS Polička a Svitavy, SDH Jedlová a Korouhev).

23. 4. - výjezd v pozdních večerních hodinách k požáru hospodářské budovy do Korouhve čp. 217.

29. 4. - s vozidlem CAS T 815 v ranních hodinách odjela jednotka likvidovat požár do Poličky. Hořelo v kotelně Hegerova ulice č. 1026.

16. 6. - výjezd ve 20.45 hodin k požáru garáže do Pomezí.

12. 8. - zásah jednotky při požáru garáže v Poličce při silnici na Jimramov.

19. 9. - v neděli v 14.35 hodin byl sirénou ohlášeno požár v Bystrém. Hořel stoh slámy v blízkosti stáje zemědělského podniku AGRO Vysočina při silnici na Nedvězí. Zasahovala celá výjezdová jednotka sboru s vozidly TATRA, LIAZ, AVIE. Požár pomohly likvidovat i přivolané jednotky z Poličky, Jedlové a Korouhve.

28. 12. - v 15.40 hodin proběhl výjezd jednotky k požáru slámy do Poličky. Spolu s nimi zasahovali profesionální hasiči HZS Polička a Svitavy i dobrovolní hasiči z Pomezí a Poličky. Část stohu museli hasiči rozebrat a poté dohasit ohniska požáru.

Zima v tento rok byla vyjimečná svojí délkou a velkými mrazy. Značné množství sněhu způsobilo sněhové kalamity, ale i silný nárazový vítr a následné jarní povodně prověřily připravenost bysterských hasičů:

3. 1. - byla zajištěna technická pomoc při odstraňování spadlých stromů v obcích Stašov a Rohozná.

3. 1. - následovalo odstraňování sněhu ze střechy pošty v Bystrém.

10. 2. - odstraňování sněhu z garáží podniku AGRO Vysočina Bystré.

12. 2. - stejný úkol při odstraňování sněhu ze střechy zimního stadionu v Poličce.

Požár domu čp. 435 v Bystrém

16. 2. - pomocí jeřábové plošiny HZS Svitavy a členů SDH Bystré byla provedena technická pomoc při odstraňování sněhu ze střechy základní školy a zdravotního střediska v Bystrém.

19. 3. - odklízení zmrzlého sněhu ze střech školních budov v Bystrém.

28. 3. - čerpání vody ze zatopeného sklepa v obci Stašov čp. 102.

31. 3. - pomoc hasičů při zatopení sklepů v Bystrém, kontrola rozvodných toků a hrází rybníků.

26. 6. - technická pomoc při odstranění překážky v kanalizaci v Bystrém čp. 181.

27. 6. - pomoc při odstraňování následků záplav v Olešnici.

13. 8. - pomoc při dopravní nehodě osobního auta na silnici směrem na Nyklovce.

Při všech těchto událostech 11krát vyjždělo vozidlo LIAZ, 9krát TATRA a 5krát vozidlo AVIE. Členové zásahové jednotky podle potřeby MÚ Bystré pomáhali zajišťovat další technické úkoly. Lidé si práce hasičů cení a nerozlišují jestli jsou to hasiči profesionální nebo dobrovolní.

15. března proběhlo stmelovací taktické cvičení všech sborů bysterského hasičského okrsku v Jedlové. Byla zde vyzkoušena dálková doprava vody (vzdálenost 600 m) na budovu nové jedlovské sokolovny. 16. října se naše zásahová jednotka účastnila společného cvičení Integrovaného záchranného systému (hasiči, záchranná zdravotní služba, policie) v Olešnici.

Okrsková soutěž v požárním sportu proběhla 3. června v Jedlové. Bysterský sbor zde měl zastoupení soutěžním družstvem mužů a soutěžním kolektivem mladých hasičů.

Členové výjezdové jednotky se během roku zúčastnili pravidelných cyklických školení podle svých odborností. Na stanici HZS v Poličce absolvovali předepsaná školení velitelé, strojníci a nosiči dýchací techniky. Někteří členové byli vycvičeni na obsluhu motorové pily. Řidiči-strojníci od začátku měsíce března postupně prováděli opravy hasičských vozidel. Při této práci jim poskytla pomoc firma p. Vladimíra Jančeva z Hartmanic. Přes technické problémy byla všechna vozidla sboru připravena k technickým kontrolám. Při údržbě vozidel a ostatní techniky členové zásahové jednotky odpracovali mnoho hodin. Z řad členů sboru je jich dvacet zařazeno do výjezdové jednotky JPO II.

Dařilo se práci s mládeží. Mladí hasiči se od jarních měsíců připravovali se svými vedoucími (manželé Skalníkoví) na hasičské soutěže:

6. 5. - proběhla soutěž Pohár Malé Hané v Jevíčku. Výsledkem bylo pěkné umístění žáků na 9. místě z 24 družstev.

26. - 27. 5. - uskutečnilo se okresní kolo hry Plamen v Čisté u Litomyšle. Z 27 družstev se žáci umístili na 12. místě a smíšené družstvo dorostu získalo 3. místo ze 7 družstev.

14. 10. - při podzimním kole hry Plamen (závod požárnické všestrannosti) v Jevíčku pokračování na str. 2

Na oslavě 130. výročí hasičského sboru v Poličce

pokračování ze str. 1

obsadilo družstvo žáků 21. místo z 38 družstev. Smíšené družstvo dorostu ve své kategorii skončilo na 6. místě z 9 družstev.

V měsíci únoru proběhla dvě školení pro vedoucí mládeže. Šest našich zástupců získalo kvalifikaci vedoucího mládeže II. stupně. Ve spolupráci se Základní školou Bystré se podařilo zajistit výtvarnou soutěž „Požární ochrana očima dětí“.

Hasičský sbor byl aktivní také v dalších oblastech. Na 21. března byla výborem sboru vyhlášena brigáda k zajištění jarního úklidu v hasičské zbrojnici a areálu hasičské zahrady. Bylo provedeno vyklízení výčepu pro zahájení stavby. Zásluhou MÚ Bystré zde stavební firmou od dubna probíhala přestavba této hospodářské části v nové sociální zařízení. Ke zlepšení tohoto prostředí budou postupně následovat další stavební úpravy. V pátek 21. dubna zajistili členové sboru sběr železného odpadu v Bystrém.

Činnost sboru byla zpestřena ve čtvrtek 18. května zájezdem na Výstaviště do Brna. Probíhal zde mezinárodní veletrh požární a bezpečnostní techniky a služeb - Pyros. Výstavu navštívili mladí hasiči i dospělí členové sboru. Vozidlo Phanomen posloužilo k dopravě mladých hasičů do Brna. Zaslouhou ing. Stanislava Červeného - ředitele THT Polička, bylo naše historické vozidlo na tomto mezinárodním veletrhu vystaveno. O vozidlo byl velký zájem.

Náš hasičský sbor není bez problémů, ale patří mezi sbory v rámci hasičského okrsku i Okresního sdružení hasičů Svitavy ke sborům velmi kvalitním. Spolupracoval s okolními hasičskými sbory. Členové výboru byli při společných jednáních okrsku (18. 2. ve Svojanově, 7. 5. v Nedvězí, 15. 10. v Předměstí). Svě zástupce měl s hasičskou technikou i historickým praporem při významných oslavách výročí sborů v okolí (17. 6. při 130. výročí v Poličce, 120. výročí 1. 7. v Pomezí, 8. 7. v Jarošově u Litomyšle, 22. 7. v Telecí a 12. 8. v Hartmanicích).

Zvolení zástupci našeho sboru se pravidelně zúčastňovali jednání výkonného výboru a odborných rad při OSH Svitavy. Následovala další významná jednání:

26. 10. - účast na Shromáždění představitelů sborů v Poličce.

27. 10. - následovalo setkání s ministrem vnitra ČR p. I. Langerem v Poličce.

25. 11. - bysterský sbor měl svého zástupce při slavnostním shromáždění Zasloužilých hasičů Pardubického kraje.

Při podzimních komunálních volbách byli do zastupitelstva MÚ Bystré zvoleni tři členové sboru - Josef Andrlé, Petr Findejs a Pavel Marek.

Za velmi zdařilé lze považovat kulturně společenské akce, které členové výboru a sboru v průběhu roku připravili. První akcí byla příprava a uspořádání hasičského plesu 21. ledna v sále bysterské sokolovny. V letním období hasičský sbor pořádal pro mládež a bysterskou veřejnost dvě taneční zábavy. První proběhla 15. července za pěkného počasí v areálu hasičské zahrady. Druhou akcí léta 12. srpna byla barevná diskotéka, která pod děšť se konala v sokolovně.

Bysterští hasiči se podíleli i na zajištění společenských akcí pořádaných městem. 5. května to byla účast zástupců sboru při pietním aktu u památníků světových válek. 9. září při přátelském setkání občanů obcí Bystré u nás a při zámeckých slavnostech, hasiči podpořili oslavy a pomohli zajistit program jak na hasičské zahradě, tak také v zámeckém parku. 5. prosince proběhl od 16 hodin tradiční Mikuláš v hasičské zbrojnici. Na organizaci se podíleli kromě dospělých členů sboru také mladí hasiči i žáci ZUŠ Bystré. Návštěva rodičů s dětmi byla velká.

Propagace hasičských akcí byla pro bysterskou veřejnost prováděna ve vývěsce sboru na náměstí.

Protože se podařilo konáním kulturních akcí a sběrem železného odpadu v roce 2006 sbor finančně zajistit, mohl být sbor vybaven počítačovou technikou i digitálním fotoaparátem. Část financí se každoročně vydává na dopravu a občerstvení mladých hasičů při soutěžích. Nezapomíná se na nákup drobných dáreků pro členy sboru, kteří se dožívají životních jubileí. Pro mládež byly zakoupeny hadice pro soutěže, pro zásahovou jednotku brodící holínky. Spolupráce s MÚ Bystré byla velmi dobrá. Díky jeho podpoře se v roce 2006 podařilo zakoupit nový kompresor, tři zásahové obleky - z toho dva pro zásah na nebezpečné látky, zásahová přilba, nové hadice i materiální vybavení pro lezce (lana, karabiny a opasky).

Za celý rok bylo svoláno 12 výborových schůzí. Poslední jednání bylo 29. 12. Členové výboru řešili: - přípravu výroční valné hromady sboru 6. 1. 2007 na hotelu Vomočil, - organizační zajištění hasičského plesu 20. 1. 2007, - organizační změny ve sboru. Z funkce velitele sboru a velitele zásahové jednotky odstoupil k 31. 12. 2006 p. Jindřich Báča, Bystré 448. Důvodem je pracovní činnost daleko od bydliště. Novým velite-

Zájezd na výstavu Pyros v Brně

lem bysterského sboru i velitelem JPO II byl na návrh výboru od 1. 1. 2007 jmenován p. Pavel Fučík, Bystré 448. Z důvodu změny pracoviště odstoupil k 31. 12. 2006 z funkce velitele zásahového družstva p. Radek Kotouček. Na návrh výboru byl novým velitelem družstva k 1. 1. 2007 jmenován p. Zbyněk Bureš.

Bysterští hasiči si svoji práci za rok 2006 hodnotili při VVH sboru v sobotu 6. ledna 2007. Při jednání bylo přítomno 61 členů sboru včetně hasičské mládeže. Hasiče potěšila přítomnost starostky MÚ Bystré pí. Jiřiny Leinweberové. Rádi mezi sebou uvítali náměstkyně starosty Sdružení hasičů ČMS p. Josefa Netíka i delegaci hasičů z Bystrého v Orlických horách. Před zahájením valné hromady jednatel sboru Jaromír Jílek ml. zajistil výběr členských příspěvků. Starosta sboru Josef Andrlé přivítal hosty jednání, členky a členy sboru a mladé hasiče.

Rok 2006 nebyl na hasičské a společenské události chudý. Zprávu o celoroční hasičské činnosti za OSH Svitavy sdělil Vratislav Dittrich. Následovaly zprávy: - velitele hasičského okrsku Pavla Marka, - velitele sboru Pavla Fučíka, - pokladní zprávu přednesl Jan Šudoma ml., - revizní zprávu Petr Findejs, - zprávu vedoucího mládeže Lenka Skalníkové. Hodnocení roku ukončila zpráva starosty sboru. Ten společně s okrskovým velitelem poděkovali za práci odstupujícím velitelům. V diskuzi starostka MÚ Bystré velmi dobře hodnotila zásahovou jednotku JPO II, upozornila na čerpání dotací v roce 2007, krátce informovala o rekonstrukci budov na hasičské zahradě. Přítomné členy pozdravil velitel sboru SDH Bystré v Orlických horách p. Zdeněk Martínek. Náměstek starosty Sdružení hasičů p. Josef Netík podal zprávu o jednáních ve vyšších orgánech dobrovolného hasičstva. Ocenil práci našeho sboru a z jeho vystoupení bylo znát, že k nám do Bystrého přijíždí rád. Funkcionáři výboru i hosté jednání popřáli bysterským hasičům do dalšího hasičského roku 2007 hodně štěstí, zdraví a spokojenosti. Po diskuzi bylo podané malé občerstvení a poté následovala volná beseda v příjemné atmosféře. Bysterští hasiči mohli rok 2006 hodnotit jako úspěšný.

Pětičlenná delegace našeho sboru navštívila jednání výroční valné hromady v Bystrém v Orlických horách.

K 31. 12. 2006 měl bysterský hasičský sbor 102 členů, z toho 78 mužů, 10 žen a 14 mladých hasičů.

Vratislav Dittrich, SDH Bystré

Z galerie významných bysterských rodáků PO ŠTOPÁCH HUDEBNÍHO SKLADATELE FRANTIŠKA ANTONÍNA MENSIOHO V BYSTRÉM

Hudební dílo Františka Antonína Mensiho, nedávno znovu objevené, se postupně dostává veřejnosti. Kvalitou a uměleckou úrovní se právem řadí do pokladnice české kultury. Následujícím článkem objasňujeme bysterským občanům skladatelův původ, rodinu a dobu, kdy otec Petrus Alexi pracoval ve službě generála Františka Rudolfa hraběte z Hohenemsu (1686 - 1756), držitele panství (fideikomisu) Bystré a lenního hrabství Ems ve Vorarlbersku. Napravujeme tím i nepřesnosti vyplývající z nedostatku historických materiálů.

Kdy a kde vstoupil Petrus Alexi Mensi do služeb Františka Rudolfa není známo, ale vzhledem k tomu, že generál pobýval dlouhou dobu v severní Itálii, posádkou v městě Pavia u Milána, lze se domnívat, že Petrus Alexi byl původem Ital. Strahovský bibliotekář Bohuslav Dlabáč, jehož jedinečné dílo Allgemeines historisches Künstler - Lexikon z roku 1815 (nové vydání New York 1973) je dosud jediným zdrojem informací, uvádí, že byl „původem Benáčan“.

Generálu Františku Rudolfovi a jeho třetí ženě Františce Romaně de la Roche Hautfore et Soweile se narodila v roce 1733 dcera Marie Karolina (Charlotta) a v roce 1739 v Brně druhá dcera Marie Františka (Francisca), u jejíhož křtu stáli Maxmilian Benedikt Bidman, ředitel (vrchní hejtman) velkostatku Bystré, a jeho žena Terezie. Bylo to v době, kdy generál končil svou misi v Itálii, během níž postavil pro větší pohodlí rodiny a reprezentativnost svého stavu severozápadní křídlo bysterského zámku, tzv. panské, navazující na starý trakt. Hlavní sál vyzdobil podle svého vkusu medailony oděnců, portréty a znaky Hohenemsů s trofejemi a obrazy bitevních scén. Téměř neprodleně vstoupil do válečného konfliktu rakouské monarchie s pruským králem Fridrichem II. a již v roce 1741 bojoval se svými kyrysníky v první velké bitvě u Molvice ve Slezsku, Chotusic u Čáslavi a v dalších krvavých bitvách. Přesto se v průběhu slezských válek vrátil do Bystrého, kam přenesl své hlavní sídlo, zvelebil hospodářství a dal postavit v lesích u Jedlové minerální lázně Goldbrunn (balneo Waldta).

Je pravděpodobné (nikoliv doložené), že generál si přivezl Petruse Alexiho z Itálie a učinil ho „hausmeisterem, lehrmeisterem“, vychovatelem svých dcer. Vzhledem k tomu, že na domácí výchově šlechtických dětí se podílelo více školních pedagogů, musel mít Mensi jisté vzdělání, neboť byl také označován za „haupthausmeistera“. Měl zřejmě jistou pozici u hraběcího dvora po celou dobu působení v rodině Františka Rudolfa až do jeho smrti v roce 1756.

Podle matričního záznamu uzavřel Mensi v roce 1746 v Bystrém sňatek s Barbarou Bidmanovou (Bittmannovou), jejíž otec skončil v předešlém roce svou službu u hraběte Františka Rudolfa. Odstěhoval se do stavení čp. 183 u Zámeckého rybníka, které postavil jeho tchán Matěj Roubíček, panský sládek. Ředitelem velkostatku se

stal Jan Procházka, s jehož rodinou měli manželé Mensiovi přátelský vztah, neboť obě rodiny obývali jihovýchodní zámecké křídlo, tzv. menší zámek, který sloužil úředníkům a služebnictvu, kde se narodily jejich děti.

Prvním dítětem Mensiových, narozeným 15. září 1747 v Bystrém čp. 1, byla Karolina Františka. Obě jména obdržela po hraběcích dcerách a kmotrou jí byla starší komtesa Marie Karolina. Druhé děvčátko se jmenovalo Anna Františka Josefa. Přišlo na svět 6. prosince 1748 a za kmotry jsou zapsáni hospodářský ředitel Jan a Josefa Procházkoví. Dne 5. února 1750 se narodila Františka Jana Antonie a měla kmotrovství na vysoké úrovni, dvanáctiletou komtesu Marii Františku a Jana hraběte Pachtu z Rájova, zámeckého hosta. Čtvrtým dítětem byla Josefa Jana Nepomucká, narozená 5. května 1751, s kmotrovstvím Jana a Josefy Procházkových. Pátým byl chlapec František Antonín, který spatřil světlo světa 28. března 1753 a za kmotry jsou zapsáni komtesa Marie Františka a kapitán Carolus Sönus (Shönus) z generálova regimentu. Křest vykonal kaplan František Josef Šebastiani v nové zámecké kapli Panny Marie, kterou pořídil František Rudolf a nad její vchod umístil plastický erb Hohenemsů s trofejemi. Posledním z Mensiových dětí byl Petrus, narozený 6. června 1755 a kmotrovskou dvojici tvořili Anton hrabě z Alt-Embsu (nejde o omyl?) a komtesa Marie Františka z Hohenemsu.

Manželé Mensiovi byli rovněž vyhledávanými kmotry dětí zámeckých úředníků. Stalo se tak v případě Anastázie Barbary, která se narodila manželům Procházkovým, a dalších. V matrice narozených nalezneme velmi zajímavý záznam. Čteme, že byli kmotry Magdaleně Barbaře, narozené dne 5. srpna 1756 Zuzaně a zámeckému správci Matyáši Zanderovi, třebaže v té době již pobývali na panství Kinských v Chlumci nad Cidlinou.

Dne 20. srpna 1752 zemřela v bysterském zámku oblíbená hraběnka Františka Romana de la Roche. Matriční zápis zní: „Byla obzvláště zbožná a příkladná i ve šťastné smrti. Odešla odevzdána Pánu.“ Byla pohřbena v kostele sv. Jana Křtitele, který dal postavit v dvacátých letech její manžel. Zůstaly po ní devatenáctiletá Marie Karolina a třináctiletá Marie Františka, které snad dočasně žily v nejmenovaném rakouském klášteře, ale posléze s otcem v Brně, kde působil jako vrchní zemský velitel na Moravě a obýval s dcerami rezidenci v budově zemského vojenského velitelství v Mečové ulici čp. 2.

V Brně dne 20. dubna 1756 zastihla Františka Rudolfa nenadálá smrt, která změnila život Mensiově rodině. Pohřební obřad se konal v chrámu sv. Petra a Pavla. Jeho tělo v cínové rakvi doprovodil do kaple sv. Jana Nepomuckého u Hartmanic Otec Langer, regent brněnského semináře. Uložení do hrobky se konalo 26. dubna a zúčastnila se jej šlechta, vrchnostenská úředníci, zástupci města a obcí a hojný počet lidu. Rakev

s pozůstatky zesnulého spočinula po boku manželky Františky Romany a otce Jakuba Hanibala III.

Dědičkami generálových mobilii a drahocenností i vysokých dluhů se staly dcery (osiřelé dívky). Byly svěřeny poručníku (subpresentu) knížeti Octavianu Aeneasu Piccolominu z Arragony, polnímu maršálovi, velcímu generálovi na Moravě a ve Slezsku, který však již 25. ledna 1757 zemřel. Poručníkem a ochráncem nezletilých dívek se stal František Josef svobodný pán Roden. Zda žily generálovy dcery v Brně nebo v Bystrém se dosud nepodařilo zjistit.

Brněnský historik Christian d'Elvert uvádí generála polního maršála Františka Rudolfa v soupisu šlechtických dlužníků na Moravě. Marie Terezie jmenovala k řešení pozůstalosti a vyrovnání zadluženosti a soudních výloh Hochöblich-Kaiser-Königliches Tribunal im Marggrafsthum Mähren. Věřiteli byla šlechta, města (včetně Bystrého) i soukromníci v Čechách, na Moravě a v Rakousku, ale i v italské Pavii. Petrusu Mensimu dlužil jeho zaměstnavatel neuvěřitelných 467 zl 32 kr, starému kyrysníku Hårdtovi 20 zl 36 kr, občanu Václavu Findejsovi z Bystrého 100 zl atd. Soupis (inventář) hmotných věcí nabídnutých k dražbě obsahoval starožitnosti, 44 zlatých a 6 stříbrných medailí, uniformy, obleky, zbraně, kuřácké potřeby, porcelán, prádlo, ale i koně, vozy a další věci. Výtěžek z prodeje činil 5297 zl 3 1/2 kr. Jak byly dluhy vyrovnány, není známo. Některé drahocennosti si odnesla dědička Marie Františka, ale největším odběratelem byl poručník baron Roden. Petrus Alexi Mensi si koupil pouze drobnosti: nějaký porcelán, lůžkoviny, teplé oblečení, vše v hodnotě kolem 30 zl.

Po generálově smrti převzal bysterský fideikomis a vorarlberský majetek jeho bratranec z mladší větve rodu František Vilém III. (1692 - 1759), velitel města a pevnosti Štýrský Hradec, který přijel do Bystrého v roce 1757. Měl dvě děti: Marii Rebeku Josefu (*1742) a Františka Aloise (*1747), ale Mensiho do svých služeb nepřijal a Petrus Alexi s rodinou se záhy z Bystrého odstěhoval do Chlumce nad Cidlinou na panství Kinských a do Křince u Nymburka.

Ani Mensiho chovankyně, generálovy dcery, nezakotvily v Bystrém, nicméně starší Marie Karolina se v roce 1760 ujala správy majetku. V následném sporu o dědictví neobstály a majetek připadl sestřenci, nezletilé Marii Rebece, provdané za generála Františka Xavera Harracha. Za nedospělou dceru vládla po dobu nedospělosti její matka Marie Valburka Rebeka, rozená hraběnka z Wagenspergu. Obě odmrštěné dědičky obdržely odstupné ve výši 50 000 zl a zřekly se nároků na dědictví. Mladší Marii Františku si odvedl Jan František svobodný pán Kulhánek a jejím domovem se stal zámek Štekník u Žatce a Praha. Starší Marie Karolina se provdala za svobodného pána Johanna Baptistu de Vos, polního podmaršálka, odstěhovala se s ním do Bruselu a zemřela bezdětná v Luxemburgu. *pokračování na str. 4*

pokračování ze str. 3

Stopa po Františku Antonínu Mensim, budoucím hudebním skladateli, tím v Bystrém končí. Bohumil Dlabáč v Lexikonu uvádí, že „František byl hned od mládí veden k umění hudby a vzdělával se nejen ve svém rodném městě, ale i v Chlumci nad Cidlinou a Křinci“. Lze přijmout domněnku, že se u tříletého chlapce projevovaly italské hudební geny.

Po přestěhování rodiny do Prahy studoval filozofii a teologii a současně se vzdělával v hudbě. V roce 1776 byl vysvěcen na kněze a působil na panství Martiniců, kterým v 17. století náleželo také Bystré. Po celou dobu působení na farách ve Smečně, Kvílicích, Hobšovicích, Družci a v Pcherách., kde 28. prosince 1829 zemřel, byl činný jako učitel hry na housle a violoncello a hudební skladatel. Osobností a hudebním odkazem P. Františka Antonína Mensiho se zabývá Karel Procházka, badatel a dirigent hudebního souboru Chorus Carolinus, který v Bystrém nedávno přednesl několik Mensiho skladeb. Naše město je hrdé na svého rodáka, byl u nás prožil pouze tři roky svého nejrannějšího dětství.

Jaroslav Gloser st.

Čerpáno:

Moravský zemský archiv v Brně, H 150 (Šlechtické pozůstalosti)

Oblastní archiv v Zámruku, matriky N 1598, Z 1610, O 1607

D'Elvert: Die Verschuldung des mährischen

Adels im 18. Jahrhundert. Ve: Notizen Blatt 1877, č. 10, s. 82-83.

Gloser, Jaroslav: Hobenemsové v Bystrém, Měšťanská beseda 2000.

Procházka, Karel: Život P. Františka Antonína Mensiho (1753-1829), součást bakalářské práce..

Uprostřed tzv. menší zámek z roku 1881, kde se narodil František Antonín Mensi

CO NOVÉHO V KNIHOVNĚ

Začátek nového roku je vhodným okamžikem ke zhodnocení roku minulého. K tomu, aby knihovna dobře plnila svou funkci, musí být v rovnováze základní předpoklady: čtenáři, kteří rádi čtou a navštěvují knihovnu, dostatečné množství knižních novinek a samozřejmě slušné zázemí knihovny. Jak jsme na tom?

Knihovnu navštěvuje 312 registrovaných čtenářů, z toho 93 dětí do 15 let. Převážná většina čtenářů je bysterských, z okolních obcí si půjčují knihy 35 čtenářů. V minulém roce si čtenáři půjčili 21 659 knih a časopisů, nejvíce beletrie pro dospělé čtenáře 13 262, naučné literatury 4968, knih pro děti 3429.

Co se čte nejvíce? Vzhledem k tomu, že většinu návštěvníků knihovny tvoří ženy, tak jsou to zejména romány pro ženy, různé vzpomínkové knihy herců a jiných zajímavých osobností, dále historické romány, detektivky. Děti nejvíce čtou Asterixe, děvčata půjčují dívčí romány zejména od spisovatelky Lenky Lanczové, příběhy o dětech od Enid Blytonové. Mám radost, že se někteří nezaleknou rozsáhlých románů jako Eragon a Eldest, všechny díly Harryho Pottera, oblíbená je i řada příběhů Deltora. Je vidět, že si děti mezi sebou řeknou, které knihy se jim líbí a přijdou do knihovny a předávají si jednotlivé díly mezi sebou. Je škoda, že těchto zapálených dětských čtenářů je poskrovnu. Dřív oblíbená četba románů např. K. Maye nebo J. Verna zůstává ležet na regále a čeká spíše na starší čtenáře, kteří si s nostalgií vzpomenu na oblíbené knihy svého dětství.

Nižší zájem dětí o knihy pociťuji i v bysterské knihovně, co je platné, když učitelé prvního stupně přijdou 1-2 do roka společně s dětmi do knihovny, dětem se v knihovně líbí, knížky si prohlíží, zahrají si nějakou soutěž o znalostech

z četby dětských knih, ale sami přijdou jen občas nebo vůbec.

V květnu minulého roku se v knihovně konala malá slavnost, děti 1. třídy byly pasovány na rytíře stavu čtenářského, předtím, během školního roku navštívily několikrát knihovnu, seznámily se s prostředím, pochlubily se jak zvládají čtení. Z těchto 16 školáků navštěvuje knihovnu 8 dětí.

Na druhém stupni ZŠ je zájem o čtení ještě menší, někteří učitelé se snaží dětem zadávat různé referáty, zejména z dějepisu a zeměpisu, společně potom hledáme knihy nebo články v časopisech k zadaným tématům. Oceňuji budované webové stránky Bystrého, které tvoří žáci ZŠ pod vedením učitelů. Mnozí žáci, někteří se zájmem, jiní z nutnosti vyhledávají v knihovně údaje o historii i současnosti Bystrého, jeho stavbách, významných osobnostech, turistických možnostech v místě i okolí.

Z čeho mám v posledních letech opravdu radost, je zájem mladých maminek navštěvovat knihovnu společně se svými dětmi. Děti si v knihovně prolustují různá lepopřelata a další dětské knížky, doufejme, že se mezi nimi časem najdou noví čtenáři.

Hlavně v rodinné výchově vidím největší význam ve výchově dětí ke čtení, když rodiče nechají od útlého věku na děti působit hlavně televizi, nečtou jim, nepovídají si s nimi, tak úroveň výchovy dětí je jednostranná a nedostatečná. Příklady táhnou, když dítě vidí, že se rodiče baví i jinak než sledováním televize, dá se předpokládat, že časem najdou také cestu ke čtení nebo jiné aktivitě, která je prospěšná.

V minulém roce jsem nakoupila nebo získala darem do knihovny 308 knih v celkové hodnotě víc jak 70 000,- Kč. Musím se zmínit o daru více

jak 20 encyklopedií a dalších naučných knih. Tyto knihy věnoval pan Karel Biberle a významně tak obohatil fond naší knihovny.

Kromě toho odebíráme víc jak 20 různých druhů časopisů. Nabídka na knižním trhu je obrovská, nákup knih do naší knihovny je ve srovnání s touto nabídkou nepatrný, ale pokud někdo potřebuje ke svému studiu nějakou odbornou knihu, většinou ji bez problémů seženu v jiné knihovně. Čtenář potom platí příspěvek na poštovné v částce 30,- Kč.

Registrační poplatky v knihovně sice v letošním roce vzrostly na 70,- Kč pro dospělé čtenáře, pro děti do 15 let zůstávají na 30,- Kč. Důchodci nad 70 let neplatí žádné poplatky.

V knihovně je přístupný internet.

V minulém roce se knihovně podařilo získat grant ministerstva kultury na zlepšení knihovnického výpůjčního systému v částce 30 000,- Kč. Návštěvníky knihovny toto nemusí zajímat, ale úroveň služeb pro čtenáře je na tom významně závislá. Knihovna má své webové stránky na kterých provozuje www katalog. Kdokoli má přístup na internet, tak si může prostřednictvím těchto stránek zkontrolovat, kolik knížek má půjčených nebo vyhledávat v katalogu knihy a časopisy a zamluvit si je rovněž elektronicky.

Prostory a vybavení knihovny jsou vyhovující, na přelomu r. 2005/2006 bylo v knihovně vybudováno plynové topení, časem snad dojde na výměnu lina, opravu střechy a na celkovou opravu fasády knihovny. Vše záleží na finančních možnostech města.

Přeji všem návštěvníkům knihovny radost z četby pěkných a zajímavých knih, děkuji všem věrným čtenářům za přízeň. Ostatní srdečně zvou k návštěvě knihovny, jsem přesvědčena, že z více jak 10 000 knih, které knihovna vlastní, si určité vyberete. Výpůjční doba je v pondělí, středu a pátek vždy do 17 hodin.

Jaroslava Neudertová, knihovnice

VZPOMÍNKA

Ve čtvrtek dne 18. ledna jsme se rozloučili v chrámu sv. Jana Křtitele a na místním hřbitově s panem Karlem Zámečnickem. Odešel nám v něm vzácný člověk, jehož celý život byl prochnut láskou ke svému rodnému městu. Dokazoval dnes a denně zcela nezištně, vlastně až do posledních dnů, které mu byly osudem vyměřeny, že jeho srdce, jeho myšlenky souzněly s tímto krajem a jeho lidmi.

Hned po vystudování gymnázia v Poličce, protože další studium na vysokých školách nebylo české mládeži v době druhé světové války umožněno, nastoupil na Městský úřad v Bystrém jako tajemník. Bysterská škola, která se v té době připravovala na oslavy 40. výročí svého vzniku, byla však v té době již poněkud zchátralá a potřebovala nutné opravy, na které ovšem nebyly peníze. Pan Zámečník se s tím nesmířil, přemluvil tehdejšího starostu města pana Peterku a odjeli spolu do Prahy na ředitelství Českého rozhlasu. Přijeli s přáním vyhlášení rozhlasové sbírky na opravu bysterské školy. Měli štěstí, setkali se zde se vzácným člověkem panem F. Karlem Zemanem jedním z vlivných redaktorů. Vyhlásit sbírku na českou školu v době Protektorátu považoval však za zcela nemožné, ale navrhl jim, aby připravili pro rozhlasové vysílání půlhodinové pásmo o Bystrém, kde by se kratičká noticka o potřebách školy mohla objevit. Dohoda byla podáním ruky stvrzena, pan Zámečník nezaváhal a tak již 8. května 1943 bylo rozhlasové pásmo o Bystrém vysíláno. Hrál v něm bysterská dechová kapela, zpíval pěvecký sbor, zazněly chrámové zvony a staříčkový písmaček pan Leopold Michl svým jadrným bysterským dialektem v roli vypravěče vzpomínal

na doby dávno minulé. I na potřeby bysterské školy se dostalo. A výsledek? Škola ke svým 40. narozeninám dostala od různých dárců na svoji opravu 380.000 Kč.

Sotva skončila válka, vlastně ještě v květnu 1945 si pan Zeman z pražského rozhlasu vzpomněl na pana Zámečníka, na jeho výbornou rozhlasovou reportáž o Bystrém a poslal mu urgentní nabídku práce v rozhlase. Pan Zámečník se dlouho nerozmyslel a tak již koncem května byl jmenován redaktorem krajského vysílání, tentokrát již opět Československého rozhlasu. A jeho relace ze všech koutů naší opět svobodné vlasti vstupovaly týden co týden na rozhlasových vlnách do českých domácností.

Ale láska k rodnému kraji byla u pana Zámečníka silnější než možný karierní růst v Praze a tak po půltřetí roce, na sklonku roku 1947, se opět vrací plný plánů do Bystrého. Jeho zkušenosti z práce v rozhlase, ale i záliba v historii a dřímající literární nadání ho přivedlo k tomu, že již během roku 1948 vychází jeho pozoruhodná kniha, „BYSTRÉ, monografie starého města na Českomoravské vysočině“. Kniha psaná s láskou, slovníkem zralých básníků, kde se vzácně prolíná dávná historie našeho města s vyprávěním pamětníků, s ukázkami cenných archivních dokumentů daných městu z rozhodnutí českých králů, se zdařilými fotografiemi města a jeho památek. Dosud zachované svazky této pozoruhodné knihy v rodinách se stávají dědictvím generací.

Jeho svobodomyšlný duch však neunikl slídícím očím komunistické státní bezpečnosti a tak jednoho dne je odváděn, „jen na pár drobných vysvětlení“, aby se z kriminálu a koncentračního tábora vrátil ke své rodině až po několika dlouhých letech. Ani to však nezlomilo jeho ducha, jeho chuť se literárně vyjadřovat. Začíná

sbírat drobné zkazky, historky a příhody obyvatel jeho milovaného města. Dnes na jeho opuštěném psacím stole můžeme nalézt hotové literární dílo psané překrásným jazykem, kde každé slovo hladí a hýčká svého čtenáře a vede ho, dnes už třeba i nedochovanými uličkami a zákoutími našeho města, v němž se vzácným citem pro detail, ale i básnickou zkratku, vypráví o rozpustilých hrátkách, o dobrodružstvích, ale i láskách naší dávné mladé generace. Připravované knize bohatě ilustrované, dal pracovní název „Kluci z podměstí“.

Ani po listopadové revoluci v roce 1989 nezaváhal a přes svůj pokročilý věk nabídl rodícímu se novému zastupitelstvu města svoji pomoc, tentokrát tlumočnickou a překladatelskou, aby tak usnadnil navazování nových rodících se styků se světem. Na přání Městského úřadu připravil vydání několika drobných svazků „Knižky o Bystrém“, ve kterých se snažil vzbudit ve čtenářích zájem o naši historii, ale i lásku k rodnému městu. Svými postřehy, hlubokými znalostmi a laskavým slovem napomáhal při přípravě komentáře první i druhé Kazety o Bystrém. V Bysterských novinách té doby najdeme celou řadu jeho zajímavých postřehů. Člověk s velkým srdcem, který, když už mu zdraví nedovolovalo účastnit se plně veřejného života, každoročně, spolu se svoji manželkou, odevzdával značný finanční sponzorský dar na charitativní účely pro Občanské sdružení „Domov Bystré“ i když jeho služeb nikdy nevyužíval.

Těžko se hledají závěrečná slova, on by si je snad ve své skromnosti ani nepřál, ale odešel nám v něm pozoruhodný, laskavý, a ke svému rodnému městu vždy pokorný služebník.

Čest jeho památce.

Oldřich Unčovský

Projekt „Kultura evropského venkova v roce 2007“

V letošním roce je nositelem projektu Maďarsko, obec Palkonya, vzdálená od nás cca 500 km. Obec leží v jihovýchodní části Maďarska na tzv. vinné stezce. Produkce vína je hlavní činností místních obyvatel. V měsíci květnu proběhne konference starostů, v červenci kemp mladých a v říjnu pojedeme na festival kultury. Spolu s námi pojedou do Maďarska obyvatelé Trpína, který má od roku 2001 navázání úzkou spolupráci s obcí Palkonya. Program na festival zajistí naše děti ze ZUŠ.

V Maďarsku proběhly v loňském roce v říjnu také komunální volby a nám všem známou Leonóru Becker nahradil nový starosta pan Balazs Harsagyi. V úvodním dopise mě žádal, abych jeho jménem pozdravila všechny naše občany, což nyní činím. Informace o obci můžete najít na webu www.palkonya.hu, nebo na www.cultural-village.com.

starostka

Youth Camp 2007

V rámci projektu Cultural Village of Europe se ve dnech 16. - 21. července 2007 uskuteční v Maďarsku v Palkonyi Kemp mladých. Tohoto projektu se mohou zúčastnit mladí ve věku 16 - 25 let. Každý účastník získá příspěvek na cestovní výlohy. Ubytování a stravu hradí hostitelé. Žádáme zájemce, kteří se chtějí zúčastnit tohoto projektu, aby se písemně či ústně přihlásili na sekretariátu starostky do 20. března 2007.

Víte, že...

- Pardubický kraj vyhlásil pravidla k poskytnutí finanční podpory pro začínající včelaře. Žádosti ve dvou vyhotoveních lze podávat do 30. března 2007 do 12 hodin na Odbor životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Pardubického kraje. Více na www.pardubickykraj.cz nebo na tel.: 731 419 333.
- Hasiči v Bystrém uskuteční dne 30. března 2007 od 15 hodin sběr železného šrotu.
- Městská knihovna má nové telefonní číslo 774 841 640.

Stavíte, opravujete, zařizujete?

Přijďte se inspirovat,
či poradit na výstavu.

VÝSTAVNÍ SLEVY

28. - 29. března

Bílý dům

SVITAVY

út 9 - 18 hod., čt 9 - 17 hod.

VSTUP ZDARMA

omil's Kancelářská a bytová technika s.r.o. Svitavy
www.omil.cz tel: 567432 021 fax: 567432 022

Společenská kronika

V průběhu měsíce února oslavili významné životní jubileum tito naši spoluobčané:

97 roků	Matylda Leinweberová
86 roků	Jaroslav Neumeister
82 roků	Jaroslav Pruška Blažena Elčková
80 roků	Božena Bednářová
75 roků	Ivan Marek
70 roků	Waltraude Freislebenová

Z bysterské matryky:

Narození: Jonáš Ježek, Jolana Nyklová, Martina Kocandová

Úmrtí: Bohuslav Müller, Bohumila Müllerová

Statistika pobytu obyvatel v roce 2006:

Narození:	25 dětí
Úmrtí:	17 občanů
Nově přihlášených občanů:	23 občanů
Odhlášených občanů:	20 občanů
Celkový počet obyvatel k 31. 12. 2006: 1669 občanů	

Naše cesta za bankomatem

Protože jsem v posledních měsících zaznamenala několik připomínek spoluobčanů k tomu, co nám všem vadí a to je, že ve městě není bankomat, pokusím se znovu shrnout postup města během let, kdy zde není pobočka ČS a. s. Během tří let, kdy u nás není pobočka Spořitelny jsme oslovili všechny banky, které jsou v našem obvodu s žádostí o umístění bankomatu, bohužel bez úspěchu. Proběhlo asi sedm jednání mezi naším městem a Spořitelnou, ředitel oblastní pobočky Pardubice byl u nás ve městě a každé jednání skončilo tím, že se možná podaří bankomat pro město opatřit, ale problém tkví v tom, že budoucí provoz bude zcela jistě ztrátový pro banku z důvodu toho, že zde bude uskutečněno méně, než 2000 výběrů peněz za měsíc a tudíž budeme silně pod hranici rentability. Rentabilitám, dle propočtů ČS a.s., se bankomat stává nad 3000 výběrů měsíčně.

Poslední jednání proběhlo před dvěma týdny. Ředitel oblastní pobočky mi v telefonu naznačil, že by byla možnost pro město, jak situaci řešit. Žádal mě, abych s sebou na jednání vzala někoho, kdo je podnikatelem a zároveň se angažuje ve městě. Tou dobou jsem věděla, že se v získání bankomatu pro město angažoval náš zastupitel a člen finančního výboru, Ing. M. Sejkora, takže jsem považovala za užitečné, aby se schůzky účastnil se mnou.

A teď již jen stručně. Nabídka pana ředitele byla krátká, jasná, výstižná! Pokud firma pana Ing. Sejkory, či dalších našich podnikatelů zakoupí bankomat za cca 500 000 Kč a nainstalují ho za pomoci města, potom Spořitelna osobou

pana ředitele ručí za to, že bude bankomat obsluhovat, byl z provozní ztrátou, kterou spočítali na cca 300 000 Kč ročně. Žádné písemné záruky na to, že po roce eventuálních ztrát přestanou firmou zakoupený automat plnit penězi nám dát nemůžou, ale považují toto za jediné možné řešení. Dokonce nám pan ředitel sdělil, že toto považuje za jediné možné, rychlé a solidní řešení.

Po zralé úvaze jsem se rozhodla obsah naší schůzky zveřejnit, ale úmyslně uvádím jen suchá fakta, která nijak subjektivně nekomentuji. Ponechám na vás, jak zhodnotíte každý sám nabídku bankovního ústavu.

Ráda přivítám a podpořím jakoukoli iniciativu v této oblasti. Jsem připravena jednat i konat, ale zdá se mi, že prostor se stále zužuje. Jen ještě jeden číselný údaj. V bankomatu ČS a.s. v Poličce se uskuteční dle informací pana ředitele cca 6000 výběrů měsíčně.

Jiřina Leinweberová
starostka

INFORMACE

Rada města na svém zasedání 1. února 2007 rozhodla o podmínkách finanční podpory pro neziskové organizace a spolky na území města. Žádosti mohou podávat zastupci organizací do **20. března 2007** na podatelnu města, poštou, či elektronicky. Formuláře pro žádosti je možné vyzvednout v podatelně města, nebo na www.bystre.cz v sekci aktuality.

BŘEZEN 2007

2. 3. Pátek 17.00 hod. ASTERIX A VIKINGOVÉ

V naší oblíbené vesnici v Galii nastala velká událost: právě přijel Zničehonix, šéfův synovec! A Asterixovi a Obelixovi je přidělen nemožný úkol - učinit z něj pravého muže.

Dětský, Francie/Dánsko, 78 min, mládeži přístupný, dabing, vstupné 40,- Kč

9. 3. Pátek 20.00 hod. POTOMCI LIDÍ

Planeta Země, rok 2027. Už devatenáct let se nenarodilo jediné dítě. Svět podléhá beznaději a anarchii a po čím dál zoufalejších pokusech o nalezení a odstranění příčiny neplodnosti lidstva už jen čeká na zázrak.

Sci-Fi/Thriller, Velká Británie/USA, 109 min, mládeži přístupný od 15 let, titulky, vstupné 40,- Kč

16. 3. Pátek 20.00 hod. ERAGON

Chudý farmářský chlapec Eragon najde v Dračích horách podivný modrý kámen. Zprvu ho chce pouze zpeněžit a zabezpečit jím rodinu na nadcházející krutou zimu, jenže když se z kamene „vyklube“ dračí vejce a z něj později dračí mláďe - Safira, uvědomí si, že stojí tváří v tvář dobrodružství, které sahá vysoko nad jeho možnosti. Fantasy, USA, 104 min, mládeži přístupný, dabing, vstupné 40,- Kč

23. 3. Pátek 20.00 hod. PRÁZDNINY

Co by měla dělat čerstvě opuštěná holka v depresích krátce před Vánoce? Změnit prostředí. Prostě vypadnout někam, kde jí všechno nebude připomínat, že se její život nápadně podobá zápiskům z Deníku Bridget Jonesové. Úplně ideální by bylo, kdyby našla jinou opuštěnou holku v depresích (nejlépe na druhém konci zeměkoule) a vyměnila si s ní aspoň na vánoční prázdniny bydlení.

Romantická komedie, USA, 138 min, mládeži přístupný, titulky, vstupné 40,- Kč

30. 3. Pátek 20.00 hod. OBSLUHOVAL JSEM ANGLICKÉHO KRÁLE

Na motivy knihy Bohumila Hrabala Jiří Menzel napsal scénář a zrežiroval film o muži, který na konci svého života hledá obrazy času, který prožil. O muži, jenž toužil naplnit za každých okolností svůj život bohatstvím a krásou, a jehož „šťěstí bylo vždycky v tom, že ho potkalo nějaké nešťěstí“.

Komedie, ČR, 120 min, mládeži přístupný, vstupné 40,- Kč

Nabídka přivýdělku k plnému invalidnímu důchodu

Jedná se o přípravné práce na výrobu vánočních slamených ozdob (stříhání, přebírání a vázání slámy, vázání nití a stuh, popř. dodělávání výrobků). Uvítáme vlastní výrobu z přírodních materiálů.

Neohroží váš dosavadní příjem!! Podáváme nezávazné informace.

Informace na tel.:
739 600 227, 739 600 226